

(ст.ст. 17, 31 КК), а з іншого – однією з ознак замаху закон передбачає недоведення злочину до кінця з причин, що не залежали від волі особи. З точки зору можливого врахування при удосконаленні КК України є положення § 24 КК ФРН стосовно: неповного виконання діяння, що дозволяє розмежувати добровільну відмову із закінченим замахом; визначення можливості в особи, яка вчиняє добровільну відмову, продовжити виконання діяння, від якого вона відмовляється (це дозволяє розмежувати цей акт поведінки особи із невдалим замахом); конкретизації ознак (характеристик) добровільної відмови при бездіяльності; визначення змісту поняття добровільності; нездатності особи керувати своїми діями та впливу цього на звільнення від кримінальної відповідальності.

Література

1. Уголовное право зарубежных стран. Общая часть: учеб. пос. / под ред. И. Д. Козочкина. – М.: Институт международного права и экономики, 2003. – 576 с.
2. Крылова Н. Е., Серебренникова А. В. Уголовное право зарубежных стран / под ред. Н. Е. Крыловой. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Изд-во Юрайт, 2011. – 1290 с.
3. Кримінальний кодекс Франції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1242733&subID>
4. Кримінальний кодекс ФРН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1242733&subID>

УДК 343.326

Баран М. В., студентка,
Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів
Науковий керівник: Парасюк Н. М., к.ю.н., доцент

ДЕЯКІ МІРКУВАННЯ ЩОДО ВСТАНОВЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТЕРОРИЗМ

Серед безлічі проблем сучасності проблема тероризму займає особливе місце. Незважаючи на те, що тероризм, як явище суспільно-політичного життя, існує досить давно, масштаби, які прийняла сьогодні ця загроза, безпрецедентні. Ця загроза набула планетарного характеру і стала однією з глобальних проблем людства. На сьогодні терористи все менше загрожують використанням зброї масового ураження. І все частіше апелюють до потенційних жертв через повідомлення у мережі Інтернет, засоби масової інформації тощо. Усе це є проявом інформаційного тероризму, який несе не меншу загрозу, ніж інші прояви терористичної діяльності.

В українському законодавстві не визначено поняття «інформаційного тероризму». Однак у Законі України «Про боротьбу з тероризмом» від 20 березня 2003 р. № 638-IV міститься дефініція «технологічного тероризму», під яким розуміються «злочини, що вчиняються з терористичною метою із застосуванням ядерної, хімічної, бактеріологічної (біологічної) та іншої зброї масового ураження або її компонентів, інших шкідливих для здоров'я людей речовин, засобів електромагнітної дії, комп'ютерних систем та комунікаційних мереж, включаючи захоплення, виведення з ладу і руйнування потенційно небезпечних об'єктів, які прямо чи опосередковано створили або загрожують виникненням загрози надзвичайної ситуації внаслідок цих дій та становлять небезпеку для персоналу, населення та довкілля; створюють умови для аварій і катастроф техногенного характеру» [1]. У розглядуваному визначенні зроблено акцент на застосуванні різноманітних технологічних пристроїв, які можуть бути використані терористами для руйнації та знищення.

Наукові розробки у сфері протидії тероризму вказують на усвідомленість правниками реальної загрози нової вітки терористичної діяльності, а саме «інформаційного тероризму». О. В. Глазов зазначає, що в основі інформаційного тероризму є маніпуляція свідомістю мас, розповсюдження інформаційно-емоційного ефекту, на який розраховано більшість терористичних актів, залучення прихильників серед членів суспільства, вплив на владні структури, які приймають політичні рішення [2, с. 78]. Г. В. Форос та А. В. Форос пишуть, що «інформаційний тероризм – це новий вид терористичної діяльності, спрямований на використання сучасних інформаційних технологій з метою порушення або знищення значних державних інфраструктур» [3, с. 260]. Розглядувані наукові позиції дещо по-різному визначають суть інформаційного тероризму. Перша позиція зосереджена лише на негативному впливі на морально-психологічну суть особистості, для того щоб змусити її до сприйняття бажаної для терористів інформації, яка поряд з цим є неправдивою. Інша наукова думка охоплює також кібератаки як прояви інформаційного тероризму. Така розрізненість позицій характерна для сучасного наукового пізнання, оскільки і серед інших авторів дискутується вже сама назва цього виду терористичної діяльності – «кібртероризм», «інформаційний тероризм» чи можливо «комп'ютерний тероризм».

Безконтрольне поводження з інформацією у період розвитку високих технологій здатне призвести до незворотних наслідків. Треба зазначити, що цьому процесу значно сприяє всезагальна комп'ютеризація усіх сфер діяльності від банківської до військової тощо. Однак, якщо для протидії терористичним проявам у цих сферах зроблено уже чимало, то від інших проявів інформаційного тероризму захист є недосконалим.

Інформаційний тероризм використовує інформацію як потенційну

зброю проти невизначеного кола людей. При цьому застосування її не передбачає лише атаку на знищення. Інформаційні потоки використовуються з метою спрямувати розвиток подій у потрібному для терористів руслі. На сьогодні інформація є могутнім інструментом, яким можна маніпулювати. Саме тому держава та її громадяни повинні бути надійно захищеними. Держава має своєчасно вживати заходи, які слід розробляти на підставі детального аналізу усіх аспектів із врахуванням етичних ризиків. У цьому контексті дуже важливо забезпечити розуміння суспільством принципів використання терористами інформаційних технологій. Іншими словами держава має подбати про інформаційну освіту своїх громадян, оскільки, як відомо, маніпуляційні прийоми терористів в інформаційній сфері матимуть значно менший ефект серед осіб, які мають досвід у сфері інформаційно-комунікативної безпеки.

Відповідно до Закону України «Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 р. № 964-IV, однією із складових національної безпеки є інформаційна безпека. У ст. 7 цього Закону зазначається, що основними реальними та потенційними загрозами національній безпеці України, стабільності у інформаційній сфері є намагання маніпулювати суспільною свідомістю, зокрема, шляхом поширення недостовірної, неповної або упередженої інформації [4]. Інтелектуальний тероризм є небезпечним антисоціальним явищем, яке проявляється, зокрема, у згубному психо-інтелектуальному впливі на свідомість людини та здатне паралізувати її волю. Однак суспільна небезпека цього прояву терористичної діяльності недооцінюється державою, оскільки відсутність спеціальної кримінальної заборони щодо актів інформаційного тероризму не дозволяє адекватно реагувати на них шляхом застосування кримінального покарання. Для усунення цієї прогалини у сфері охорони інтересів суспільства, доцільно було б доповнити розділ IX «Злочини проти громадської безпеки» окремою статтею, у якій визначити підстави кримінальної відповідальності за поширення завідомо неправдивої інформації для залякування населення чи окремих громадян з терористичною метою.

Відтак, доводиться констатувати, що сучасний тероризм набуває все нових проявів. Це обумовлює необхідність адекватно реагувати у державі на нові виклики для ефективного захисту свої громадян. Однак однією координацією діяльності усіх контролюючих органів тут не слід обмежуватися. Натомість слід вдатися до найбільш суворих заходів впливу, а саме до застосування заходів кримінально-правового характеру.

Література

1. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 р. № 638-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/638-15/print1453107035423029>.
2. Глазов О. В. Міжнародний інформаційний тероризм в контексті загроз

національній безпеці України / О. В. Глазов // Наукові праці. Політологія. – 2012. – Вип. 185. Том 197. – С. 78-82.

3. Форос Г. В. Інформаційний тероризм як загроза національній безпеці України / Г. В. Форос, А. В. Форос // Правова держава. – 2010. – № 12. – С. 256-261.

4. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 р. № 964-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/964-15/print1453106078520210>.

УДК 343.9

Білоконна І. О., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Роцина І. О., к.ю.н., доцент

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ЗВ'ЯЗКУ З ПЕРЕДАЧЕЮ ОСОБИ НА ПОРУКИ

Побудова в Україні сучасної європейської демократичної правової держави, формування повноцінного громадянського суспільства, проголошення людини (її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканності і безпеки) Конституцією України найвищою соціальною цінністю потребують більш активної реалізації відновлювальної функції кримінального права, диверсифікації засобів її виконання. Це зумовлює необхідність створення найбільш дієвих юридично-правових механізмів вирішення кримінально-правових конфліктів, метою яких є забезпечення прав потерпілих від злочинів та інтересів держави шляхом звільнення осіб від кримінальної відповідальності.

Одним із видів звільнення від кримінальної відповідальності є звільнення у зв'язку з передачею особи на поруки. У ст. 47 КК України зазначається, що особу, яка вперше вчинила злочин невеликої або середньої тяжкості та щиро покалася, може бути звільнено від кримінальної відповідальності з передачею її на поруки колективу підприємства, установи чи організації за їхнім клопотанням за умови, що вона протягом року з дня передачі її на поруки виправдає довіру колективу, не ухилятиметься від заходів виховного характеру та не порушуватиме громадського порядку [1].

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки може мати місце за сукупності таких умов:

- 1) особа вчинила злочин вперше;
- 2) діяння належить до злочинів невеликої або середньої тяжкості;
- 3) особа, яка вчинила злочин, щиро покалася;
- 4) колектив підприємства, установи чи організації звернувся з